

Mohai V. Lajos

# Absztrakt

LELETMENTÉS A NYOLCVANAS ÉVEKBŐL

Sneff szemhéján átsütött a hajnali nap, kicsi villódzó fényekre ébredt, fölpillantott a mennyezetre, ahová a zsalugáter rései keskeny sávokat vetítettek. A fény húrjaira ébredni! Nincs ennél szebb dolog a világon. Mozdulatlan maradt. A sávokat nézte. Megszámolta őket. Egy, kettő, három, négy. 33 évem sávokban előttem. Játszott a gondolattal. Vajon a legszélesebb a gyermekkoré lehet-e? A gyermekkor teljes, mint a habzó májusi cseresznyefa. Nem tudhatom, meddig még a magamé, morfondírozott. A második sáv a kamaszévéké. Karcos évek voltak. Ha kilelte a hideg miattuk, vajon észrevette-e? Hinné-e, hogy szépek voltak? Mégsem, mert közben hízott a családi sírbolt; tudom már, hogy halál ellen nem terem fű a kertben. Kérdéseket fogalmazott: a világ végéről vajon egyszer is visszafordult-e? Amit elvesztegetett, vajon odalett-e végleg?

Nem keresett több asszociációt. Innen indult el. A kályhától. A kályha a szerelem kísértése.

Az élet lassan végzi a dolgát, fundál, utasít. Feltölt szeszekkel, szerelemmel; ettől minden érzelmesebb – de ki tudja, vele ez így megtörtént-e?

*Satanella.*

Mérsékelt égövi nyarak fülledtsége szorult a házak közé. A Vérmezőhöz érve enyhe fuvallat simogatott végig a fákon és a bokrokon, és Sneff hirtelen könnyűnek érezte a lépteit, a frissítő szél átáramlott a testén; a megsárgult fűvet árnyékok csíkozták, egy teremtett lelket sem látott. Mögötte a 18-as villamos csörömpölve robogott a Déli felé. Előtte a napfény reszketően nyúlt föl a várbástya irányába. Az Attila út felől léptek kopogása hallatszott, női cipőké. A női cipőtálpak kopogása mindig izgalomba hozta. Lakásában a későn hazatérő cipők kopogásából képes volt azonosítani az utca lakóit. Olykor a függöny mögé lopakodva figyelt a zajokra. Mit hall ki belőlük? Volt elég tapasztalata hozzá. Elégedettséget egy jól sikerült randevú után, vagy sietős kopogást a rövid éjszaka miatt már a másnapi hajszára gondolva. Hosszan ott állt, és ha az időjárás megengedte, résnyire kinyitotta az ablakot. A házak visszaverték az éjszakai hangokat. Szerette ezt. Fiatal nő jött feléje a lépcsőkön a ciprusbokrok takarásából. Először látomásnak képzelte. „Satanella!” – kiáltotta. Nem akart hinni a szemének. Sikerült elkapnia a tekintetét. Elfojtott lélegzettel nézte őt.

Melle vonala átütött az áttetsző selymen. Fehér halmok a közeli naplemente föl villanó fényében. A bőr a barna legtitokzatosabb árnyalatával. A haj ébenfekete, tüzes éjszakát idézett. Ringó léptek. Ő az, Satanella, a megközelíthetetlen.

Satanelláról azóta képzelődtek, hogy meglátták a fényképét egy Krúdyról szóló könyvben.

Spiegler Arabella az író első felesége. Satanella az álneve. Krúdyt éjszakában veszően olvasták. Egzotikus nővilágának lakóit közösen vették górcső alá Rasziny-

nyaival. Gyönyörködtek benne, ahogy a folyók asszonyokká, az asszonyok folyókká váltak: Rajna Róza, a hűvös, Elba Anna, a lágy, Dráva Böske, a darabos, Jeniszej Olga, a hullámos és Visztula Bella, a fátyolos.

*Szerelem.*

Lementem a Dunához. Gesztenyét szedtem neked. Úgy éreztem a gesztenyében, hogy az út a tengerhez vezet. Egyedül mentem végig a lombos fák alatt, de oly magától értetődő volt, hogy ott vagy. Hol is lehetnél volna, ha nem ott. És a tenger is ott volt. Csak éppen a táblák hiányoztak az útról, amelyek mutatták a tengerhez az utat. [A tenger, mint a homályos hiányérzet Magyarországon, a szerelemben is megjelenik. Tengerre, magyar!]

We were enjoying ourselves.  
Was the sun shining when you arrived?  
Yes, it was.

Sneff egy történeten morfondírozott. Elképzelte, hogy távol van az otthonától, távol Kanizsától, mindentől távol. Idegen környezetbe kerül, mégpedig váratlanul. Egyedül van, támasz nélkül. Bezárkózik egy szoba szegényes bútorai közé. Az ajtón túl halotti csönd, csak távoli kutyaugatás hallatszik. Ez az egy dolog, amibe belekapaszkodhat, a kutyák szüntelen ugatásába. Talán fagy kint, a szoba hűvös, léptei alatt nyikorog a padló. Elgyötört, korhadó hajópalló, állapítja meg. Föl-alá járkál, faltól falig, egyenletes tempóban. Gyér villanykörte világít a fehérre meszelt plafonról, a fénye halványsárga. Hosszú ablak van a falon, az ablakot fából készült piszkoszöld spaletta takarja. A helyiséget telezsúfolták öreg bútorokkal, ha nem vigyáz, belerúghat a bútorok éles sarkaiiba. Az első éjszakáját tölti ezen a helyen. Nincs hová lefeküdni. Már órák óta jár föl-alá, nem tudja, mitévő legyen. Mibe bonyolódhatott bele ilyen végzetszerűen? Egy fotelt kiszabadít a többi bútor fogságából, és leroskad rá. Fölhúzza a térdeit, összegömbölyödik, mint kiskorában a kerti fonott karosszékekben. Ez a testhelyzet alkalmas arra, hogy összeszedje az erejét. Ez a magzat testhelyzete az anyaméhben. Erre gondol.

A Krisztina körúton egy Zaporozsec-tulajdonos a szélvédője mögé kartonlapot biggyesztett:

„NEM VAGYOK HÜLYE, SORSOLÁSON NYERTEM!”

*Négercsókok.*

A Mikó utca lejtős része szembefut a Vérmező sarkával. Ott gurulnak le a vadgesztenyék, az ős négercsókos díszei az utcai ostorlámpák fényénél. Ez volt a második hazája.

*Reggel.*

A tompa egyhangúság melankóliája. Szorongó szeretet. Az év 365 nap, 8760 óra, 525 600 perc. Kiszámította. Szakított időt rá. A számok megnyugtatók.

*A második hazáról.*

Sneff szeretetébe fogadta Budapestet. Nem vonhatta ki magát a hatása alól. Budapest szeretetébe fogadta őt. Fölidézte, hogy érettségi után, amikor elhagyta Kanizsát, milyennek látta ezt a dongó méhkast. [Javítás: nem, nem hagyta el Kanizsát, csak elutazott Kanizsáról.]

Kint állt az erkélyen, négyemeletnyi magasságban a Vérmező fölött. Nem tudott betelni az érzéssel. Az éjszakai zajokra mindig érzékeny idegrendszere fogta a Déli pályaudvar környékéről fölszálló tompa morajt. Órákig hallgatta. Már nem jártak a villamosok. Azokban a percekben nem a múlttal töltekezett a lelke, hanem a jövő homályos ígéretével telt meg.

Az egyetemről mindig találkozott ismerőssel a Belvárosban. Ez megmaradt benne. Meg az, hogy – vidéki lévén – folyamatosan megcsodálta a házak rengetegét, az utcák, körutak szeszélyes forgatagát, az alsó rakpart autóáradatát esti fényben. Fölgyalogolt a Gellért-hegy tetejére, hogy lássa, amint dohog és lélegzik alatta az alaktalan vadon. Szinte magához ölelte a forgatagot. Még nem a kádári pangásban megkövült városnak érezte, hanem valóságos metropolisznak Európa szívében. Az ígéret földjének. [A kiábrándulás később következett be, amikor kicsivel jobban kiismerte magát a nagy-budapesti értelmiségi állatkertben.] A buszok, villamosok ablakából éveket elragadtatva nézte a nyüzsgést, szeretett így körbejárni a városban, megtanulta az összes járat útvonalát, elalvás előtt ezzel tette próbára a memóriáját. [Noszlopival találták ki ezt a játékot első kollégiumi évükben, amikor nem jött álom a szemükre.] Lekötötte az életében bekövetkezett változás, s noha minden reggel honvágygal ébredt, a szívét melegség töltötte el.

Lelkében vidéki maradt, dunántúli. Sokára jött rá, ha valami nem volt rendjén körülötte. [Vegacillin ízű reggelek.]

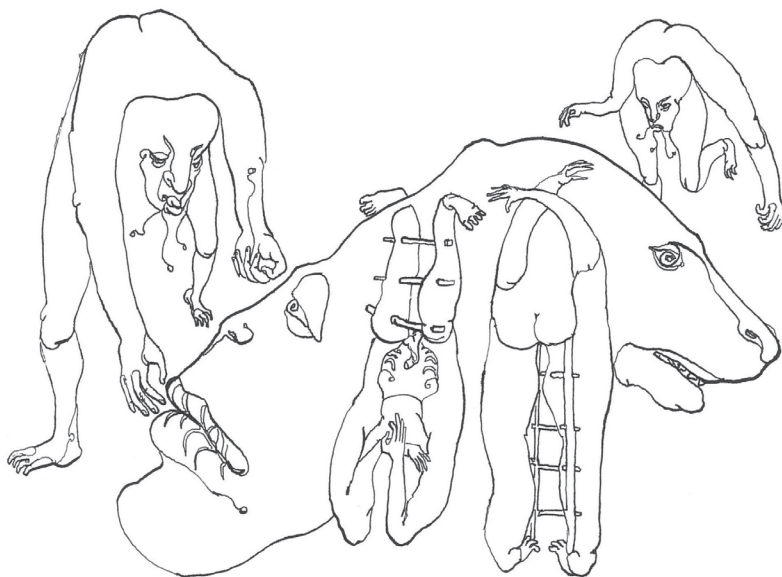
Sneff vonaton utazott a somogy-zalai végekre. Haza. Krúdy *Vak Bélájának* hánykolódó mondatai kísérték a párás és hideg szántóföldek és erdők fölött. Már nem emlékezett rá, hogy ki adta a kezébe. Az arcok összemosódnak, csupa ideiglenesség körülötte. Sneff számára egyetlen bekezdés elég volt a regénytörzsből, álmotöredékből, hogy beleszeressen. Krúdy lett Sneff védence. Forró gumitömlő a fagyos éjszakában. Krúdy sötétkék öltönyben, gomblyukában fehér rózsa. Rebegő árnyalak szerelemben és bánatban. [Satanela.] Krúdynam egyetlen szürke, antilopbetétes lakkcipője volt. Sneff szemében Krúdy úgy tűnik föl, mint a mozdulatlan [háborgó?] jelen jötevője. Hiszen, ha úgy lehetne.

A jelen: egy tábornok szögesdróttal vette körül az országát. Jéggé dermedt a Balti-tenger. A tábornok állandóan sötét szemüveget visel. Szembetegsége van. A pápa, a tábornok honfitársa, bezárkózik a vatikáni cellájába. A pápa a hátában érzi a tábornok jelenlétét.

Az ország a pápa jeladására vár. Isten magasán a fejük fölött, ki tudná megmondani, hogy mire gondol. A pápa szeme fáradtan csukódik álomra.

*Prelúd I. Eltördelt képek.*

Azon a decemberi napon, amikor a tábornokról szóltak a hírek, havazott. Sneff úgy érezte, tollpihék hullanak az égből. Tetők csonkjait látta. Sűrűn hullott alá a sok tollpihe, füstös faldarabokat látott, esőfoltos árnyékokat, felhőbójákat a feje fölött. Satanella hajfonata jelent meg az emlékezetében, mézsfehér vadsóskaövény egy napfényben izzó kerítésen. Sietett. Szaporázta a járását, ahogy csak bírta. Tollpihék kísérték, a tollpihék között eltördelt képeket látott. Kereste hozzá a szavakat. Pléhtető, ereszcsonorna, faldarab, szomorúfűz-áldozat. [Ez rímel is, gondolta.] Villanyhuzalok, fenyők. Varjak. Fenyőtobozok. Egy fenyőtobozra rátaposott. A fenyőtobozokat összegyűjtötte kiskorában. Az utcai szoba előtt fenyők álltak, két hosszú fenyő, irigylte érte a többi gyerek. A fenyők csúcsain napsugarak táncoltak. A fenyők ágain madarak ültek. Egy kotta hangjegyei. A tobozokat nem tartotta meg, szó nélkül elosztogatta őket. Jutott mindenkinek belőle.



Szeff (ára) - vágyok -

Szeff